

TWEEDE HOOFDSTUK

Gestadig liepen de wijzers van zijn polshorloge naar het einde van de lessen die dag. Haast vier jaar duurde de oorlog nu al. Het weer was zonnig sinds verscheidene dagen. De leraar, een filoloog die het voorlaatste jaar Grieks-Latijnse humaniora afwerkte, liet de les uitlopen op een praatje over de ballingschap van de dichter Ovidius. Het was Johns favoriete professor. Die man begreep volgens hem het mysterie van de dichtkunst. Hoe je alle ervaringen die het leven op een planeet voortbrengen kan, in een gedicht kon onderbrengen. Een gedicht kon een avant-gardekarakter hebben, maar het kon net zo goed horen bij de primitieve rotstekeningen van Lascaux. Een gedicht was een universele communicatie. Vaak voegde John zich niet bij de groep. Hij voelde zich vreemd bij hen. Zijn klasgenoten waren zo helemaal anders gericht. Zij zegden dat hij wat *outstanding* was. Zij hadden bewondering voor al wat Amerikaans klonk. Dichten vonden ze een bezigheid, waarmee de samenleving niet verder kwam. In hun kliek had je steeds succes als je grof werd. Dan moest je gepekeld dialect praten. Plezierig was het de *Metamorfosen van Ovidius* als gezeik af te doen. Gezeik klonk knap, vooral als het van Armand kwam, die alles op wiskunde zette. Voor een toekomstig ingenieur, klaar voor de *struggle of life*, leek dat veelbelovend. Zo dom praatte die over de grootste dichter aller tijden! Het moest ook een tikkeltje communistisch zijn, wat tegen de Roomse kerk was en dus tegen de zwartrokken die het dure college runden om pastoors te kweken. Waar bleef West-Europa met zijn intelligentie? vroeg Armand zonder schaamte in de klas. Alleen maar om de prof van godsdienst in moeilijkheden te brengen. Lode had zijn cahier ontdekt met alle gedichten die hij ooit voor zijn verloren geliefde Suzanne geschreven had. Die deden de ronde door de hele klas.

Petrarca noemden ze hem, de dichter van de grote liefde. Wat

later werd het Petra. Dat klonk belachelijk en dat zochten ze. Ze namen het niet dat hij beter voetbalde en voor Nederlands steeds primus² was. Die gedichten keerden ze als wapen tegen hem. Hoor je nog wat van je Suzy, lachten ze dan. Was het water veel te diep? Zijn klasgenoten hielden meer van grappen maken dan van zich zorgen te maken over Ovidius. Ze leefden alsof het leven niet op kon. Ze stelden zich geen vragen over de eskaders Amerikaanse vliegende forten, die in het heldere weer meerdere keren in de week over Antwerpen richting Keulen vlogen om de stad te bombarderen. Met de prof van godsdienst was daar al vaak over gepraat. Je had twee meningen in de klas. Sommigen vonden het toch maar vreselijke slachtpartijen. Anderen droegen de Amerikaanse piloten op handen, omdat zij de vijand in zijn hol opzochten. Was dat soort moorden verantwoord? Was dat een verdiende wraak? Waren het lafaards, die vrouwen, kinderen en oude mensen vermoordden? Aan welke kant had de moraal de meeste troeven? Was het zoveel beter in de gouden tijd van de Romeinen? Hoe ging Caesar te werk? De hele klas wist toch sinds verscheidene collegejaren wat voor een moordenaar hij was. Dat las je in de triomferende verslagen die hij naar Rome zond. Deze namiddag, bij het einde van de schooldag, had de stijlvolle filoloog de kans aangegrepen om zijn mening daarover te zeggen. Hij was pas klaar met zijn inleiding over verantwoorde en niet verantwoorde oorlogen, toen de hel losbrak. Een black-out! Het was alsof je niets meer hoorde. Alle geluid werd overdonderd door het bulderen van de bommenwerpers. Zelfs de huilende sirenes waren nauwelijks hoorbaar. Wat zochten de geallieerden te vernielen in de vredige stad Antwerpen, waar slechts enkele Duitse familievaarders als Belgische administratiemensen fungeerden? Wat kwam Londen of New York in de Scheldestad zoeken? De jongemannen waren naar de ramen gerend en lagen over elkaars lijf te turen naar de vloot gigantische vliegtuigen. Deze keer volgde het ene eskader het andere op en kwam er geen stilstand in het gedreun. Dat wordt me een vuurwerk, riep de knappe Hugo in Johns oor. John knikte. Deze maal leggen ze alles plat van Aken tot Keulen,

2 de beste

schreeuwde Hugo weer. Good bye! Good luck boys! Meteen schudde een verpletterende dreun het klaslokaal door elkaar. Nu moet je bidden, zei de prof. Je hoorde hem nauwelijks. Het gedaver brak weer los en het plafond van de klas verloor stukken bezetsel. Ze bombarderen Berchem, gilde een van de jongens hysterisch, met een stem die boven het gedonder uit schreeuwde als gehuil van een hond. Het leek alsof de hele vloot vliegende fort en op een signaal tezelfdertijd massale trossen bommen loste. Er bleef geen leerling in de klas. Naar de kelder, riep de prof nog. Het was nutteloos. Ze renden alle richtingen uit. De leerlingen die in het oosten van Antwerpen woonden, waren bezeten door de angst dat hun familie onder de bommen zat. Daar gebeurde het. John liep samen met Willem, een vriend, de weg op naar Mortsel. Ze verloren elkaar dadelijk uit het oog omdat de eerste vluchtelingen hen in paniek tegemoet renden. Een zwaargewonde man wilde voor John niet wijken. Hij versperde hem de weg. Hij strompelde op John af alsof hij dronken was. Hij vroeg met idiote ogen hem naar een dokter te brengen. Waar woont hier een dokter, alsjeblieft jongen, ik ga dood... waar woont hier een dokter? John merkte dat de sukkelaar vol groene slakken³ hing die door zijn klederen in zijn lichaam brandden. John stond sprakeloos voor de man. Het was of zijn binnenste verkilde. Hij geloofde dat dit de grens van de hopeloosheid was. Hij stak een hand uit naar de kleren van de man. Wou hij de slakken grijpen? Dacht hij die vervloekte slakken van het lijf van de man te plukken? Waar is hier een dokter, schreeuwde de man. Ik ga sterven. Radeloos was John. Ik weet het niet! Vergeef me. Ik kan je niet helpen. De man greep naar zijn hand. Hij zei niets meer. Het was of hij neer ging vallen. Was het zo? Hun handen raakten elkaar. Ginder ver brandden de huizen. Ginder ver woonden zijn ouders. Wat moest hij doen? Hij was in paniek. Hij liep weg van de man. Ik wil naar Edegem. Ik wil naar mijn ouders. Dat stamelde hij. Meer kon hij niet.

Edegem lag enkele kilometers van Mortsel, waar de bommen in massa ingeslagen waren. Hij kon de vuurhaarden en de rookwolken vanaf Berchem, de Antwerpse voorstad, zien. Het donderen bleef

3 fosforslakken

aanhouden. Hij moest de hel in. John rende. Waar naartoe? Vooruit. Bloedende mensen liepen hem voorbij. Ze vluchtten. Het moest vreselijk zijn wat er aan het gebeuren was. Als mensen zo wild rondlopen, ze liepen tegen je aan alsof je niet bestond, was het ginder een inferno. In de kom van de gemeente Mortsel was het nu de hel. Hij klom over een enorme puinhoop. Vuur, instortende huizen. Voortdurend die besmeurde mensen, die met bleke hoofden, totaal verdwaasd, hem voorbijliepen. Wat moet ik doen? Zij hadden een ijselijk gezicht. Waren dat nog mensen? Een kudde wezens. Nergens was er redding. Daar, voor hem, die vrouw! Zij sleepte een kind voort. Het hilde. Het verloor bloed. Zag ze dat niet? Ze sleurde aan de armen van het kind. Een meisje? Een jongen? Een zak. Niemand om te helpen? Wat helpen? Sprakeloze wezens. Ze konden niet meer. Spreken? Waarom spreken? Wie helpen? Hoe helpen? De hel was overal. Ze stonken naar rook. Brandlucht. Verbrand hout. John doolde rond. Weer op dezelfde plaats terechtkomen. Hetzelfde bloed. Dezelfde angst pulde overal uit hun ogen. Zijn keel snoerde dicht. Bij de eerste grote puinhopen wist hij dat hij over huizen klom. Het kon niet. Hij was gek. Dat kon niet bestaan. De satanische vernieling zoog hem naar zich toe. De monstermuil van de dood. Hij moest de vernieling in. Het gaf hem een kick. Een kick en een vreselijk gevoel van pijn. Ergens in hem. Hij begreep niets meer. Waar gaat de mens naartoe? Steeds meer verwoesting. Geen straten meer. Stenen. Slijk. De ganse agglomeratie brandde. Rook. Stank. Begevende vloeren. Krakende zolderingen stortten neer, muren stortten in. Flakkerend vuur. Platgebomde winkels. Winkelwaarchaos. Bommen ontploften traag. Een lichterwinkel explodeerde. Duizenden gensters⁴ van vuur. Kristal. Glas. In het centrum van de catastrofe puin. Enkel puin. Stinkend puin. Smerige rook. Zijn keel knoopte dicht. Altijd maar nieuw puin. Altijd hetzelfde puin. Hier herken je niets meer. Stop! Nu moest hij over een smal weggetje tussen de huizen van de hoofdstraat. Gisteren bestaat niet meer. Stop! Water en slijk als een lintworm. Eén pas in de brandende dood. Oppassen, riep een man die een wit doek om

4 vonken

zijn arm gebonden had. John beschermen? Hoe kon het? Hoe kon je hier nog iemand beschermen? Huilende mensen. Stille mensen. Waren ze dood? Nu zag hij er meer. Daareven niet. Daareven was er ook te veel rook. Zijn ogen brandden. Nu zag hij ze. Hoeveel het er waren. Dat mocht toch niet! Wie liet dat toe? Waarom? Opletten! Er liggen bommen die niet ontploft zijn verder op de weg. Op het enige pad waarop je vooruit kon naar de hel. Het enige strookje dat overschoot. Je kon niet terug. Gedaanten achter hem. Een lange rij. Hij wilde naar het centrum, naar de diepste wonde. Hij kon niet meer vluchten. Kom, riep een beslijkte man, je moet helpen. Een hoop stenen en balken. John hoorde kermen. Een bleke man in slijk en keien. Dood? John voelde zijn hart in zijn keel. Nu een aanval van tachycardie! Zijn hart op holl! Dat kon niet. Wat dan? Bewogen de stenen? Wurmden verloren mensen zich omhoog om uit de modder te komen? Zij die kermden zag je niet. Die zaten onder de stenen en het beton. Hoorde hij ze niet? Toch! Stil! Hij hoorde ze. Hij dacht het. Erg precies? Nee? Help! Hij riep zelf. Zij konden niet meer roepen. Je beeldt je in dat je hoort kreunen. Er was nog zoveel lawaai. Kom! Was die nog bij hem? John volgde hem. Waarom? De man struikelde. Kom toch kerel. We halen haar eruit. Wat wilde die man? Hij wilde hem ergens in betrekken. Alles was gevaarlijk. Ik heb je hulp nodig. John stond stil. Dit was de grens. Verder kon hij niet. Niemand wil me helpen. John stond voor de holte. Een gat in de vloer. Hij zag de klauwen van de man. Hoe hij ze kapot gegraven had. Kom! De man bleef maar help roepen. Ik heb geen touw. Haal een touw. Pijnlijk hoe die huilde. Een heel leven van verdriet in een kreet. Nu zag hij ze. Naast het gat versjouwden mensen steenblokken. Ik weet zeker dat ze hier is, riep de man. Je moet me helpen. Ik weet dat ze hier in de klas zit. Een man liep wankelend voorbij. Uit een andere wereld. Een dood kind op zijn arm. Hij weende niet eens. Alle gevoelens vernield tot puinhopen. Kom dan toch, riep de verwarde man bij de holte, tot de heup in het gat. Ze zit hier ergens. Hier was haar klasje. Ik herken het. Kijk, tekeningen. Zie je? Ik heb haar nog geholpen. John gleed tussen gruis en stenen naast de man de put in. Een afgrijselijke ruïne. Hier kunnen kinderen niet in leven blijven! Lessenaartjes zag hij. Janny! gilde

de man. Janny! Ik ben je papa. Ik kom je eruit halen. John trachtte verder in de put te kruipen. Het gat moest breder. Er moesten stenen geruimd worden. Een balk moest weggeduwd worden. Handen. Handen hielpen. Handen zonder hoofden. Stemmen. Boven zijn hoofd kraakte het puin. We komen hier nooit weer uit. Welk nut heeft het dan? Hij kroop uit het gat. De man greep hem bij de benen. Ga niet lopen lafaard. Janny! Janny! Je papa is hier. Ik kom je eruit halen. John rukte zich los. Hij voelde zich schuldig. Hij weigerde een radeloze man te helpen. Hij hapte naar lucht. De stofwolk, je stikte erin. Redders hielden een zakdoek voor hun mond. Dat moest hij ook doen. Dat hielp zeker. Er bewoog iets. Naast hem. Onder stenen gebeurde iets. Misschien was het een kind. Smerig, maar het bewoog. Hij klom op de hoop. Niet op de hoop, je verplettert de kinderen. Hij wilde het niet horen. Hij klom naar het bewegende ding. Een armpje. Een kind. Hij begon stenen af te laden. Je gooit de stenen op de kinderen! Hij wilde het kind onder die stenen uithalen. Hij wroette. Tot hij haar gezichtje zag. Hij trok een grimas. Hij lachte en maakte een geluid dat niet uit zijn keel raakte. Ik ben kapot. Hij slaagde er niet in. Het kind keek even met smalle oogjes naar hem. Ze wist dat die grote jongen haar uit die stenen zou halen. Er stonden mannen bij hem. Ze klommen naar het kind. Ze gooiden nu ook de stenen achter zich. Ze haalden het kindje eruit. We moeten het beademen, zei iemand. Hij legde zijn hand op Johns schouder. Ze leeft! Nu moet je op de benen blijven. Een andere stem boog zich over hem. Hij voelde weer die zweterige koude. Iemand sprak boven hem. Hij voelde zijn benen onder zich uit gaan. Zou hij nu sterven? Zoals de anderen? Zijn darmen krompen in elkaar. Ik ga dood. Ik wil. Hij werd stil.

Hij lag neer. Hé John! Dat was Tityr. Zijn prof Latijn, stel je voor. Wat deed die hier? Zijn toga was beslijkt en bebloed. John lag in een tent. Een Duitse soldaat keek naar hem. Een zwart uniform met kentekens. Hij hoorde ze voorbij marcheren. Met hun zware pas. Het was morgen. Je hebt een kindje het leven gered, zei de prof. Tityr noemden ze hem. Hij was zo buitenwerelds. Tityr, de Pallieter van Titus Livius. Tityr bleef hem aankijken. Met zijn labradorogen. John trachtte recht te komen. Tityr hielp hem. Het lukte. Voel je je beter? Je bent van de

puinhoop gevallen. Herinner je je het kindje nog? John knikte. Je bent lang bewusteloos gebleven. Herinner je je wel goed dat je een kindje gereg hebt? John glimlachte zielig. Een kindje? Ik zie het. Ik zal het altijd zien. Mijn leven lang. Ja, een klomp met oogjes. Voel je je beter? Kun je lopen? Het gaat echt beter. Hij stond op. De Duitser keek naar hem. Hij knikte. Sie Retter, zei hij. Hij gaf hem een armband. Sie hilfen. Morgen. Hij drukte ook de hand van Tityr. Dass ist Krieg, zei de Duitser. Gehn Sie bitte. Het was stikdonker. Er is hier nog zoveel werk, zei Tityr. Voor velen is het hun laatste nacht. Er zijn priesters tekort. Die nachten hebben altijd bestaan. Niemand weet waarom een mens zijn evennaaste wil vermoorden. Kom terug naar de klas als ze je kunnen missen. John liep door walm en stank. Verdriet. Hij weende zonder tranen. Alles is kapot. Alles is kapot. Het vuur van de branden laaide nog hoog op. Er stierven nog meer mensen. Weer meer mensen. Het hield niet op. Ginder huilden moeders bij hun kinderen. Met scherven in hun lijf. Ik haal je wel straks, liefje. Ik zal bij de poort staan. Hoe kan dat? Wie had die miserie? Deze nacht namen vele kinderen afscheid van hun mama en papa. De zwarte uniformen groeven zonder spreken, zoekend naar lichamen. Zij brachten eindelijk de hulp waar iedereen op wachtte. De discipline van het zwarte korps en het blinkende graafmateriaal zouden het wel doen. Morgenvroeg kwam hij terug. Dat had hij al voor zichzelf uitgemaakt. Nu pas dacht hij opnieuw aan zijn ouders. Ook te Edegem waren zeker mensen gewond en gedood. Twee kilometer ver. Een flauwe maneschijn. De lucht stonk. Nergens was er verlichting. Net voorbij het puin van het gemeentehuis lag een afzichtelijk monster. Het verwrongen casco van een uitgebrande autobus. De bus waarmee hij zo vaak van Edegem naar Mortsel reed. Hij kende de chauffeurs. De begeleiders aan wie je de rit betaalde. De mensen die met hem op en af reisden. Hij kwam dichterbij het monster. John huilde. Een huilende hond. Stukken mensen voor de voeten. Hij week uit. Hij trapte in de riolering in een zwarte kleverige pap. In zijn schoenen, nat. Het bruine bloed van zijn evenmens. De stenen waren glad. Er zat een dikke film op. Hij trachtte op de been te blijven. Hij raakte een bal. Stuntelig. Die hobbelde. Een hoofd! Het hoofd van een mens. Hij maakte een

keelgeluid dat huilen was en kotsen. Dat wist ik niet! Ik wist het niet. Hij werd weer zwak. Zijn borst deed pijn. Een stuk ijzer. Nee! Hij was niet gekwetst. De anderen wel. Die hadden een echt stuk in hun borst. De pijn en de flauwte grepen hem bij de keel. Hij zou neerzakken. Hij moest naar Edegem. Edegem! Hij moest tot daar geraken. Dat bloed aan zijn benen! Hij zat nu met zijn voeten in het riool. Hij gaf niet meer om bloed. Hij had vandaag alles gehad. Hij had zijn leven op één nacht leeg geleefd.

Het duurde even vooraleer hij weer alert werd. Zijn thuis? Stond de villa nog recht? Zijn ouders? Wat was er in Edegem gebeurd? Waarom liep hij van de dode kinderen weg? Liep het hier ten einde? Waar? Hij trapte haast op een lijf. Een wit hoofd. Wit als kalk. De armen en benen van een slapende. Hij was dood. Hij wist het. Op de weg naar het station van Mortsel had hij die witte mensen gezien. Versteven. Door de schok van de explosies vermoord. Kunnen longen barsten? Hij voelde een kramp in zijn been. Hij mankte verder. Hij moest zijn schoenen netjes maken. Zijn voeten zwalkten in het bloedsmeer. Villa Mimosa was nog ver. De villa waar zijn ouders misschien toch in leven waren. Naarmate hij verder liep, merkte hij dat er steeds minder schade was aan de gebouwen. Vele villa's van de wijk waren gespaard gebleven. Villa Mimosa stond nog recht. Zijn vader had hem gehoord. Hij viel tegen hem aan. Waar ben je gebleven? Wij hebben doodsangsten uitgestaan. Je liet niets van je horen. Zijn moeder had tranen in de ogen. Ze had een kaars aangestoken voor het kruisbeeld. Rekenend op een mirakel. Zij nam hem in haar armen. Iets wat ze nooit deed. Mijn Johnny. Je zus was naar je op zoek gegaan, zei zijn vader. Marie-Claire zat ingeduffeld in een grote sjaal in de zetel van haar vader. Ik was er zeker van dat je al in een hulpploeg ingeschakeld was, zei ze. Mij hebben ze weggezonden. Geen vrouwen nodig, zei een vent. Stel je voor! Ze wisten niet eens hoe ze een slagader moesten afbinden. Ik heb mensen zien sterven, omdat snullen geloven dat zij alles beter kunnen. Laat maar, zei zijn vader. Die wist dat Marie-Claire erg opgewonden was. Ze zat op John te wachten. Ze wilde opnieuw naar het rampgebied. Ben je klaar John? Ze vroeg het zo duidelijk dat zijn ouders elkaar aangaapten. Maar je bent hier veilig,

zei Johns moeder. Hier kan je toch niets gebeuren! Nee, zei Marie-Claire terwijl ze zich oprichtte uit haar sjaal en haar zetel. Ons kan niets gebeuren, wij hebben goed praten, terwijl andere mensen sterven zonder hulp. Terwijl ze sprak was het net of haar stem scheurde. Je hoorde hoe haar tranen haar stem kapot maakten. John merkte hoe smerig haar kleed was. Zij had er een schort voor gespannen. Dat was dan zijn fiere zus, het juffrouwtje dat iedere morgen de badkamer voor zich opeiste. Kom, zei John, we haasten ons want er is nog enorm veel te doen.

John had niet eens zijn armband nodig om zich te doen gelden als redder. Niemand maakte het Marie-Claire lastig. Tekort aan handen. Wij hebben een massaal tekort aan vrijwilligers voor de gewonden. Voor iedere dode heb je drie gekwetsten. Zij werden door een haastige man in de rug geduwd naar een hulppost. Een vrouw voor de verpleging, riep de man hen na. Een Duitse officier regelde de hulpdienst aan die kant van het rampgebied. Hij sprak perfect Nederlands. Toen John opkeek omdat hij een barse Duitser verwachtte, zei die dat hij een Fries was, maar geen tijd te verliezen had. Je moet hierheen, zei hij en wees op een kaart, tegen het zeil van de tent gespannen, het vliegveld van Deurne aan. Je loopt die richting uit tot bij het fort dat zich daar onderweg bevindt. Ik noem je geen straten, want er staat geen huis meer recht. Bij het fort staat een andere hulppost die je verder brengt. Let goed op waar je loopt, want er ontploffen nog steeds brisantbommen die je splinters in het lijf blazen. Ze waren net buiten toen een Duitse militair hen bij de arm greep. Hilfe? Mitkommen. Kort en goed. Ze werden door een wirwar van steenhopen naar een plaats gebracht waarvan ze het bestaan niet kenden. Er stond een vrachtwagen klaar, dichtbij op elkaar gestapelde lijkjes van kinderen. Nee, weerde Marie-Claire af. Geen kinderen. De chauffeur van de vrachtwagen, met een bebloede broek en vest, alsof er niets anders meer bestond dan smerigheid, pijn en sterven, gaf haar zijn zakdoek. Een kleverige rode lap. Overal kreeg je te maken met stank en viezigheid. Er zijn drie scholen platgegooid. Je moet het maar durven! De smeerlappen! Om vier uur in de namiddag. Zo hebben ze de moedertjes bij de poort ook gehad. Help jij je zuster, want het is zwaar werk, dat heffen en dragen. Let op dat je goed stapelt anders rollen ze

over elkaar, als ik over de steenhopen moet. Toen John en zijn zus een lijkje opnamen, gilde Marie-Claire. Ze merkte dat het kindje geen voeties meer had. Twee ontvlesde beenderen hingen onder het kleedje. De chauffeur ving haar op in zijn armen. Dat is geen werk voor u, juffrouw. Dat is nu net het probleem, hoorde John een schim zeggen, iedereen wil helpen en heeft nooit bloed gezien. De schim liep al verder. Wat doe je dan? De ruïne weer in. Een tweede schimmig wezen daagde op. De armen in de lucht. Protesterend tegen de Amerikaanse moordenaars. Helpen of verdwijnen meneer, zei de chauffeur. Marie-Claire beheerste zich. Het moet, zei ze. Of we willen of niet. Het moet, Johnny. Zij nam een kind in de armen en boog voorover. Gaf ze het op? Ik kan het niet, huilde John. Ik zal in elkaar zakken. Marie-Claire slaakte een kreet en stootte het kindje in de armen van de vrachtvoerder. Het eerste. Over het schot. Ginder boven in de vrachtwagen. Marie-Claire keek John aan. Kom John. Help me toch alsjeblieft. Blijf daar niet staan. Help me. John perste de ogen toe en greep blind naar een kinderlichaampje. Met een doffe slag viel het over het schot. Op de vloer van de vrachtwagen. Ze hebben ze onder een balk uit gehaald. Een non hield ze in de armen. Dat hoorde ik vertellen op de verpleegpost. Ze zijn doodgebloed of gestikt. De non ook. De chauffeur draaide zijn hoofd. Het werd ook hem te veel.

Ze werkten urenlang aan de eerste berging van lijken. Van deze vrachtwagen ging het naar ergens anders op het plan. Alsof de ganse bevolking was uitgemoord. Ze liepen kapot van vermoeienis, met pijnlijke rode ogen terug naar Villa Mimosa. Hun ouders zaten ieder in hun zetel zonder verroeren, op hen te wachten. Was het erg? vroeg Johns vader. Ze konden niet antwoorden. Kom kinderen, zei hun mama en zij nam beider hoofd in haar armen.

Ik ben tot bij onze bakker geweest in het dorp, zei vader. Ze hoorden hem spreken, maar het was net of hij in een andere kamer praatte. Mevrouw Goetghebuur heeft er een verloren. Ik gelukkig maar eentje, zei de dame. Ik ken moeders die er drie verloren. Hoe moet dat eindigen?